

Олександр В. Труш¹, Катерина В. Фокіна-Мезенцева²
ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄС ДЛЯ ПІДТРИМКИ
ЕКСПОРТНОЇ СТРАТЕГІЇ УКРАЇНИ

Стаття присвячена дослідженню інвестиційної політики Європейського Союзу як важливого інструменту підтримки експортної стратегії України в умовах геополітичної нестабільності. Проаналізовано динаміку прямих іноземних інвестицій в економіку України у 2022–2024 рр., визначено роль країн ЄС у структурі інвестиційних надходжень, охарактеризовано ключові країни-інвестори та особливості змін у галузевому й територіальному розподілі капіталу. Обґрунтовано значення програм Ukraine Facility та Ukraine Investment Framework для відновлення, модернізації економіки, розвитку експортного потенціалу та інтеграції України до єдиного європейського ринку.

Ключові слова: інвестиційна політика ЄС, експортна стратегія України, прямі іноземні інвестиції, Ukraine Facility, Ukraine Investment Framework, геополітична нестабільність, відновлення економіки.

Табл. 6. Рис. 4. Літ. 16.

DOI: 10.32752/1993-6788-2026-1-297-172-186

Peer-reviewed, approved and placed: 08.03.2026

² <https://orcid.org/0000-0003-2177-987X>

Oleksandr Trush, Kateryna Fokina-Mezentseva
EU INVESTMENT POLICY TO SUPPORT UKRAINE'S
EXPORT STRATEGY

The article is devoted to the study of the European Union's investment policy as an important instrument for supporting Ukraine's export strategy under conditions of geopolitical instability. The paper analyzes the dynamics of foreign direct investment in the Ukrainian economy in 2022–2024 and identifies the place of EU member states in the structure of accumulated investment resources. Special attention is paid to the role of European capital in the modernization of production, development of infrastructure, strengthening of business competitiveness, and integration of Ukrainian enterprises into European and global value chains. The study systematizes the trends in inward and outward foreign direct investment, examines the share of EU countries in the total stock of foreign capital in Ukraine, and identifies the leading investor countries, including Cyprus, the Netherlands, and Germany. It is substantiated that investment flows from the European Union have a direct impact on the formation of Ukraine's export potential, since they contribute to technological renewal, production diversification, improvement of logistics, and adaptation of Ukrainian goods to EU market requirements and standards.

The article also considers the practical significance of such EU support instruments as the Ukraine Investment Framework and the Ukraine Facility. These mechanisms are characterized as key financial and institutional tools aimed at mobilizing private and public capital for Ukraine's reconstruction, macroeconomic stabilization, implementation of structural reforms, and stimulation of investment activity in strategically important sectors. The study proves that attracting investments into energy, transport and logistics, agro-industrial production, metallurgy, defense industry, pharmaceuticals, woodworking, and information technology creates the basis for expanding exports with higher added value.

Particular emphasis is placed on the relationship between investment support and the transformation of Ukraine's export model. It is shown that the activation of EU investment policy

---

¹ State University of Trade and Economics. Ukraine.

² State University of Trade and Economics. Ukraine.

strengthens the resilience of the national economy, expands access to the European market, and creates prerequisites for long-term economic growth. The article concludes that further deepening of investment cooperation with the European Union is one of the decisive factors for successful post-war recovery and effective implementation of Ukraine's export strategy.

Keywords: *EU investment policy, Ukraine's export strategy, foreign direct investment, Ukraine Facility, Ukraine Investment Framework, geopolitical instability, economic recovery, export potential, European integration.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах геополітичної нестабільності, повномасштабної війни та структурної трансформації національної економіки особливої актуальності набуває питання формування ефективної експортної стратегії України. Важливу роль у цьому процесі відіграє інвестиційна політика Європейського Союзу, яка виступає одним із ключових інструментів підтримки макроекономічної стабільності, відновлення виробничого потенціалу, модернізації інфраструктури та інтеграції українських підприємств у європейські й глобальні ланцюги доданої вартості. Посилення інвестиційної співпраці з ЄС створює передумови для розвитку експортно орієнтованих галузей, диверсифікації товарної структури експорту та підвищення конкурентоспроможності української продукції на зовнішніх ринках. У зв'язку з цим виникає необхідність ґрунтовного дослідження впливу інвестиційної політики ЄС на реалізацію експортної стратегії України в умовах сучасних економічних і безпекових викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми залучення інвестицій та їх ролі у відновленні економіки України активно досліджуються у наукових і аналітичних працях. Зокрема, В. Куцик та А. Герасимова аналізують сучасний стан залучення іноземних інвестицій в економіку України та визначають основні тенденції інвестиційної активності [5]. Питання ролі інвестиційних процесів у післявоєнному відновленні економіки та розвитку регіонів розглядає А. Томашевська [10], а перспективи залучення прямих іноземних інвестицій у процесі відбудови України досліджує Д. Різник [13].

Окрему увагу дослідники приділяють питанням економічного відновлення України та формуванню ефективної стратегії розвитку в умовах війни. Так, О. Охріменко та Р. Попов визначають основні напрями трансформації економіки у післявоєнний період [7], а В. Новіков акцентує на необхідності формування нової моделі економічного відновлення [6]. Важливим джерелом інформації також є статистичні та аналітичні матеріали щодо динаміки інвестиційних потоків та макроекономічних процесів в Україні [8; 9].

Значну роль у підтримці економічного відновлення України відіграє Європейський Союз, зокрема через реалізацію програм Ukraine Facility та Ukraine Investment Framework, спрямованих на стимулювання інвестиційної активності та модернізацію економіки [15; 16]. Крім того, міжнародні оцінки потреб відновлення економіки України підтверджують значні обсяги фінансових ресурсів, необхідних для реконструкції та розвитку країни [1].

Незважаючи на значну увагу науковців до проблем інвестиційного забезпечення економічного розвитку України, післявоєнного відновлення та зовнішньоекономічної діяльності, недостатньо дослідженими залишаються питання комплексного впливу інвестиційної політики Європейського Союзу

на формування та реалізацію експортної стратегії України. Потребують подальшого вивчення тенденції змін у структурі прямих іноземних інвестицій з країн ЄС, їх роль у модернізації стратегічних секторів економіки, а також значення фінансових інструментів ЄС, зокрема Ukraine Facility та Ukraine Investment Framework, для розширення експортного потенціалу держави. Особливої уваги потребує визначення взаємозв'язку між інвестиційною підтримкою ЄС, структурною перебудовою економіки України та адаптацією національної експортної моделі до умов геополітичної нестабільності.

Метою статті є дослідження особливостей інвестиційної політики Європейського Союзу та визначення її ролі у підтримці експортної стратегії України в умовах геополітичної нестабільності.

Основні результати дослідження. Інвестиційна політика Європейського Союзу відіграє важливу роль у підтримці економічного розвитку країн-партнерів та сприяє їхній інтеграції у світову економіку. Для України, яка активно розвиває свою експортну стратегію та поглиблює економічне співробітництво з ЄС, інвестиції з боку європейських інституцій та приватного сектору мають особливе значення. Вони сприяють модернізації виробництва, підвищенню конкурентоспроможності українських товарів, розвитку інфраструктури та впровадженню європейських стандартів ведення бізнесу. У цьому контексті дослідження інвестиційної політики ЄС та її ролі у підтримці експортної стратегії України є важливим для розуміння можливостей економічного зростання, розширення зовнішньої торгівлі та поглиблення економічної інтеграції України з Європейським Союзом. Розпочнемо дослідження позиціонування експортної стратегії України як передумови адаптації національної системи до викликів геополітичної нестабільності взагалі з динаміки залучення інвестицій ЄС в Україну, що суттєво впливає на загальний вектор розвитку експортної стратегії.

У 2022 році обсяг прямих іноземних інвестицій, залучених в економіку України, становив 1152 млн дол. США, що свідчило про суттєве скорочення інвестиційних потоків на 5535 млн дол. США порівняно з показником 2021 року. Така динаміка була зумовлена різким погіршенням інвестиційного клімату внаслідок воєнних дій та загальної геополітичної нестабільності.

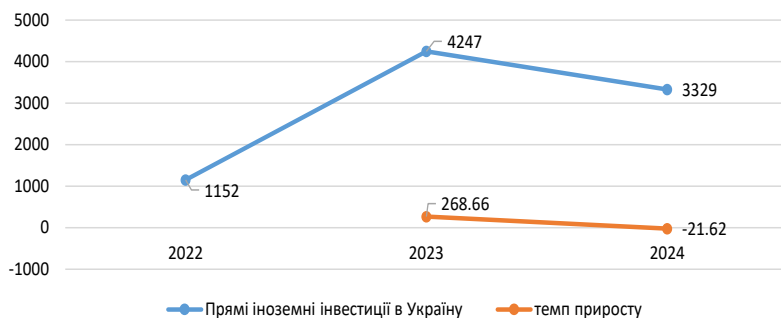

Рис. 1. Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну в 2022-2024 рр., млн. дол. США, сформовано автором на основі [9]

У 2023 році спостерігалось певне відновлення інвестиційної активності: обсяг прямих іноземних інвестицій зріс до 4247 млн дол. США, що означало приріст на 269% відносно попереднього року. Водночас уже у 2024 році динаміка знову набула негативного характеру, оскільки обсяг інвестицій зменшився на 21,62% і становив 3329 млн дол. США [9].

Аналізуючи рух прямих іноземних інвестицій з України за кордон у 2022–2024 рр., слід відзначити наявність стійкої тенденції до їх скорочення. Так, у 2022 році обсяг таких інвестицій становив 529 млн дол. США, проте вже у 2023 році він зменшився до 42 млн дол. США. У 2024 році показник набув від'ємного значення та становив - млн дол. США, що свідчить про процеси повернення капіталу або скорочення зовнішніх інвестиційних активів українських суб'єктів господарювання [9].

За період 2022-2024 рр. в Україні спостерігалось позитивне сальдо надходження ПІІ, що за період 2022-2024 рр. зросло із 623 млн. дол. в 2022 році до 3491 млн. дол. в 2024 році. Динаміку сальдо в Україні наведемо у табл.1.

Таблиця 1. Динаміка сальдо ПІІ в Україні в 2022-2024 рр.,
сформовано автором на основі [8]

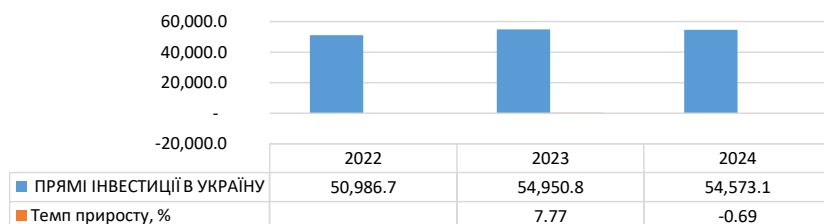
	ПІІ		ПІІ		Сальдо	
	в Україні		з України			
2022	1152	-5535	529	727	623	-91.0%
2023	4247	3095	42	-487	4205	575.0%
2024	3329	-918	-162	-204	3491	-17.0%

Наступним етапом дослідження є аналіз обсягів накопичених прямих іноземних інвестицій за країнами-інвесторами, зокрема за державами Європейського Союзу. За наявними даними, загальний обсяг залишків ПІІ в економіці України у 2022 році становив 50 986,7 млн дол. США [8].

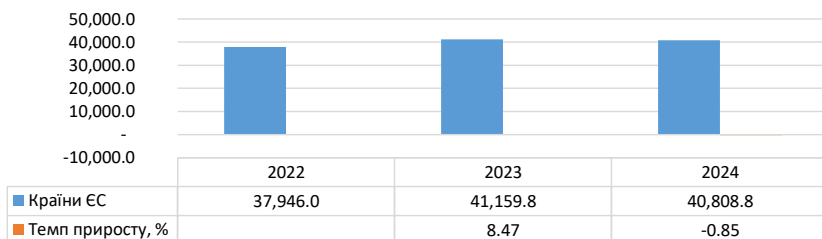
У 2023 році спостерігалось зростання цього показника: обсяг накопичених інвестицій збільшився на 7,77% і досяг 54 950,8 млн дол. США, що свідчило про часткове відновлення інвестиційної активності та збереження інтересу іноземних інвесторів до українського ринку навіть в умовах підвищених геополітичних ризиків. Водночас у 2024 році зафіксовано незначне скорочення залишків прямих іноземних інвестицій. Їх обсяг зменшився на 0,69% та становив 54 537,1 млн дол. США [8].

Обсяги прямих іноземних інвестицій, що надходили в Україну з країн Європейського Союзу, демонстрували загалом позитивну динаміку упродовж досліджуваного періоду. Так, у 2022 році їх обсяг становив 37 946,0 млн дол. США, тоді як у 2023 році показник зріс до 41 159,8 млн дол. США, що відповідає приросту на 8,47%.

Разом із тим у 2024 році було зафіксовано незначне скорочення інвестиційних залишків із країн ЄС. Їх обсяг зменшився до 40 808,8 млн дол. США, що означає спад на 0,85%. Така динаміка свідчить про відносну стабільність інвестиційної присутності європейських партнерів в Україні, водночас відображаючи вплив загальної геополітичної нестабільності на інвестиційні процеси.

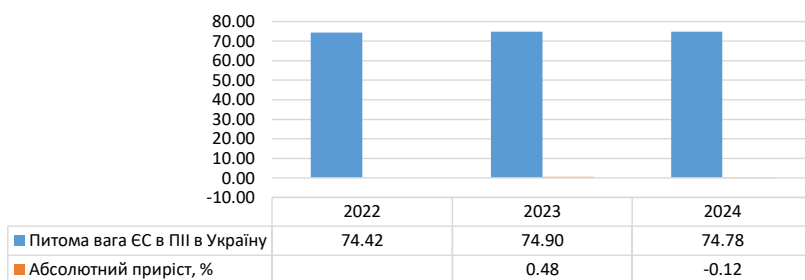

Рис. 2. Динаміка залишків прямих іноземних інвестицій в Україні в 2022-2024 рр., млн. дол. США, сформовано автором на основі [8]

Рис. 3. Динаміка залишків прямих іноземних інвестицій в Україні з країн ЄС в 2022-2024 рр., млн. дол. США, сформовано автором на основі [8]

Питома вага країн ЄС в ПІІ в Україну за 2022-2024 рр. зросла в 2023 році на 0,48% до 74,9%, проте скоротилася на 0,12% до 74,78%. Тепер у рис.4 наведемо динаміку питомої ваги залишків прямих іноземних інвестицій.

Рис. 4. Динаміка питомої ваги залишків прямих іноземних інвестицій в Україні з країн ЄС в 2022-2024 рр., %, сформовано автором на основі [8]

Серед ключових інвесторів провідні позиції займають Кіпр, Нідерланди та Німеччина. Так, у 2024 році обсяг інвестицій з Кіпру перевищив 17,7 млрд дол. США, що забезпечує вагомий вплив на фінансування українських підприємств та підтримку їх експортної діяльності. Нідерланди, інвестиції яких становили 10,5 млрд дол. США, сприяють інтеграції українського бізнесу до європейських торговельних і логістичних мереж, що розширює можливості

виходу на ринки ЄС. Водночас інвестиції Німеччини, які досягли 2,18 млрд дол. США, стимулюють розвиток промислового виробництва та модернізацію підприємств, що підвищує конкурентоспроможність української продукції на зовнішніх ринках.

Позитивна динаміка зростання інвестицій також спостерігається з боку окремих країн ЄС. Зокрема, значний приріст зафіксовано у Франції, де обсяг ПІ збільшився на 83,13%, причому найбільш інтенсивне зростання відбулося у 2024 році (+55,66%). Водночас Хорватія наростила інвестиційну присутність з 6,3 млн дол. США до 14,2 млн дол. США, що відповідає приросту на 125,81%. Стабільне збільшення інвестиційних потоків також демонструють Іспанія (+35,37%) та Швеція (+33,41%), що свідчить про поступове розширення економічної взаємодії та створює додаткові передумови для диверсифікації експортних напрямів України.

Тепер у табл.2.7 наведемо динаміку залишків прямих іноземних інвестицій з України з країн ЄС в розрізі країн в 2022-2024рр., млн.дол.США.

Таблиця 2. Динаміка залишків прямих іноземних інвестицій в Україні з країн ЄС в розрізі країн в 2022-2024 рр., млн. дол. США, сформовано автором на основі [8]

Країни ЄС	Роки, млн. дол.			Темп приросту, %		
	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024	2023/2022	2024/2023	2024/2022
<i>Країни ЄС</i>	37 946,0	41 159,8	40 808,8	8,47	-0,85	7,54
Австрія	1 653,2	1 887,1	1 921,7	14,15	1,83	16,24
Бельгія	83,0	101,5	98,6	22,33	-2,87	18,83
Болгарія	96,0	111,7	120,4	16,30	7,74	25,31
Греція	20,0	23,0	22,5	14,84	-2,28	12,22
Данія	289,6	362,9	306,9	25,30	-15,44	5,96
Естонія	173,5	193,6	201,4	11,58	4,03	16,08
Ірландія	186,6	186,0	100,8	-0,35	-45,78	-45,97
Іспанія	102,1	122,0	138,2	19,49	13,28	35,37
Італія	220,7	245,0	256,3	11,04	4,62	16,18
Кіпр	16 851,5	17 732,6	17 751,1	5,23	0,10	5,34
Латвія	84,5	100,2	95,2	18,66	-5,06	12,65
Литва	95,2	142,6	133,3	49,79	-6,56	39,96
Люксембург	1 270,4	1 480,3	1 087,8	16,53	-26,51	-14,37
Мальта	496,1	551,5	540,3	11,17	-2,02	8,93
Нідерланди	9 924,7	10 965,3	10 497,7	10,49	-4,26	5,77
Німеччина	2 533,9	2 508,7	2 183,6	-0,99	-12,96	-13,83
Польща	928,2	1 088,4	1 171,0	17,25	7,59	26,15
Португалія	11,2	11,9	8,9	5,84	-24,87	-20,48
Румунія	19,4	28,0	17,0	44,34	-39,41	-12,54
Словаччина	214,2	196,9	193,6	-8,07	-1,69	-9,62
Словенія	55,4	61,8	63,6	11,50	3,05	14,90
Угорщина	613,4	728,4	738,3	18,74	1,36	20,35
Фінляндія	102,7	105,7	107,4	2,95	1,56	4,55
Франція	1 110,7	1 306,7	2 034,0	17,65	55,66	83,13
Хорватія	6,3	7,1	14,2	12,13	101,39	125,81
Чехія	214,9	249,2	219,7	15,98	-11,84	2,25
Швеція	588,7	661,6	785,4	12,38	18,71	33,41

Водночас у структурі прямих іноземних інвестицій в Україну спостерігається негативна динаміка з боку окремих країн Європейського Союзу, що певною мірою впливає на можливості розвитку зовнішньоекономічної діяльності та формування експортної стратегії держави. Зокрема, Ірландія скоротила обсяг інвестицій майже вдвічі - на 45,97% упродовж 2022–2024 років, що свідчить про зниження інвестиційної активності та обмеження потенційної участі ірландського капіталу у розвитку українських експортно орієнтованих секторів.

Подібна тенденція спостерігається і з боку Люксембургу (–14,37%) та Німеччини (–13,83%), де скорочення інвестицій може стримувати темпи модернізації виробництва та інтеграції українських підприємств у європейські економічні ланцюги. Крім того, значне зниження інвестиційних потоків у 2024 році зафіксовано з боку Румунії та Португалії - на 39,4% та 24,87% відповідно, що також відображає вплив загальної геополітичної нестабільності на інвестиційні рішення європейських партнерів. Серед країн із нестійкою динамікою інвестиційної активності варто виокремити Данію, Литву та Чехію, де після зростання обсягів інвестицій у 2023 році у 2024 році відбулося їх зниження. Подальший аналіз передбачає дослідження структури прямих іноземних інвестицій у розрізі країн Європейського Союзу за 2022–2024 роки, що представлено в табл. 3.

Основним джерелом інвестицій у структурі прямих іноземних інвестицій в Україні залишається Кіпр, питома вага якого хоча і зменшилася з 44,4% у 2022 році до 43,1% у 2023 році, однак у 2024 році знову зросла до 43,5%. Значна частка кіпрського капіталу у структурі ПІІ відіграє важливу роль у фінансуванні діяльності українських підприємств, зокрема експортоорієнтованих компаній. Через використання Кіпру як фінансового центру для реінвестування капіталу формується значна частина інвестиційних ресурсів, що спрямовуються на підтримку виробництва та просування української продукції на зовнішніх ринках, тим самим впливаючи на реалізацію експортної стратегії України.

Другою за питомою вагою країною у структурі ПІІ є Нідерланди, частка яких коливалася в межах 26,2–25,7%, демонструючи незначне зниження на 0,5% упродовж досліджуваного періоду. Інвестиційна присутність Нідерландів сприяє розвитку логістичних, аграрних та виробничих секторів економіки України, що мають значний експортний потенціал. Завдяки активним економічним зв'язкам з Нідерландами українські підприємства інтегруються у європейські ланцюги постачання, що розширює можливості доступу українських товарів до ринків Європейського Союзу.

Третьою за обсягами інвестицій є Німеччина, яка водночас демонструє поступове скорочення своєї частки у структурі ПІІ - з 6,7% у 2022 році до 5,4% у 2024 році. Німецькі інвестиції традиційно спрямовуються у промисловість, машинобудування та виробничі галузі, що відіграють важливу роль у формуванні конкурентоспроможного експортного потенціалу країни. Відповідно, скорочення частки німецького капіталу може частково стримувати темпи технологічної модернізації підприємств, що впливає на можливості розширення українського експорту на європейські ринки.

Таблиця 3. Динаміка структури залишків прямих іноземних інвестицій в Україні з країн ЄС в розрізі питомої ваги країн в 2022-2024 рр., %, сформовано автором на основі [8, 9, 11, 12]

Питома вага	Роки, %			Абсолютний приріст, %		
	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024	2023/2022	2024-2023	2024-2022
Австрія	4,4	4,6	4,7	0,2	0,1	0,4
Бельгія	0,2	0,2	0,2	0,0	- 0,0	0,0
Болгарія	0,3	0,3	0,3	0,0	0,0	0,0
Греція	0,1	0,1	0,1	0,0	- 0,0	0,0
Данія	0,8	0,9	0,8	0,1	- 0,1	- 0,0
Естонія	0,5	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0
Ірландія	0,5	0,5	0,2	- 0,0	- 0,2	- 0,2
Іспанія	0,3	0,3	0,3	0,0	0,0	0,1
Італія	0,6	0,6	0,6	0,0	0,0	0,0
Кіпр	44,4	43,1	43,5	- 1,3	0,4	- 0,9
Латвія	0,2	0,2	0,2	0,0	- 0,0	0,0
Литва	0,3	0,3	0,3	0,1	- 0,0	0,1
Люксембург	3,3	3,6	2,7	0,2	- 0,9	- 0,7
Мальта	1,3	1,3	1,3	0,0	- 0,0	0,0
Нідерланди	26,2	26,6	25,7	0,5	- 0,9	- 0,4
Німеччина	6,7	6,1	5,4	- 0,6	- 0,7	- 1,3
Польща	2,4	2,6	2,9	0,2	0,2	0,4
Португалія	0,0	0,0	0,0	- 0,0	- 0,0	- 0,0
Румунія	0,1	0,1	0,0	0,0	- 0,0	- 0,0
Словаччина	0,6	0,5	0,5	- 0,1	- 0,0	- 0,1
Словенія	0,1	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Угорщина	1,6	1,8	1,8	0,2	0,0	0,2
Фінляндія	0,3	0,3	0,3	- 0,0	0,0	- 0,0
Франція	2,9	3,2	5,0	0,2	1,8	2,1
Хорватія	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Чехія	0,6	0,6	0,5	0,0	- 0,1	- 0,0
Швеція	1,6	1,6	1,9	0,1	0,3	0,4

Отже, у період 2022–2024 років динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну характеризувалася значними коливаннями, що були зумовлені як внутрішніми економічними чинниками, так і впливом геополітичної нестабільності. Після різкого скорочення інвестиційних потоків у 2022 році у 2023 році відбулося суттєве пожвавлення інвестиційної активності, що свідчить про поступове відновлення довіри іноземних інвесторів. У 2024 році темпи зростання дещо сповільнилися, однак обсяги інвестицій залишилися на відносно високому рівні.

Водночас зміни у структурі інвестиційних потоків безпосередньо впливають на формування експортної стратегії України, оскільки саме інвестиції з країн Європейського Союзу сприяють модернізації виробництва, інтеграції українських підприємств у міжнародні ланцюги доданої вартості та розширенню географії експорту української продукції в умовах геополітичної нестабільності. Європейський Союз відіграє важливу роль у посиленні інвестиційної підтримки реалізації експортної стратегії України, що виступає ключовою передумовою адаптації національної економічної системи до викликів геополітичної нестабільності. Зокрема, одним із основних

інструментів стимулювання інвестиційної активності є механізм Ukraine Investment Framework, спрямований на залучення приватного капіталу до фінансування проектів відновлення та модернізації економіки. Активізація інвестиційних процесів у стратегічних секторах створює можливості для розширення виробничого потенціалу, підвищення конкурентоспроможності української продукції та зміцнення експортних позицій країни на міжнародних ринках.

Водночас важливим елементом підтримки є поглиблення інтеграції України до Єдиного ринку Європейського Союзу, що сприяє формуванню більш стійких торговельно-економічних зв'язків та розширює доступ українських виробників до європейських ринків.

Така інтеграція стимулює залучення інвестицій у галузі з високим експортним потенціалом, що дозволяє адаптувати національну економіку до змін глобального середовища та мінімізувати ризики, пов'язані з геополітичною нестабільністю.

Таблиця 4. Динаміка структури залишків прямих іноземних інвестицій в Україні з країн ЄС в розрізі питомої ваги країн в 2022-2024 рр., % для експортної стратегії, сформовано автором на основі [15; 16]

Дата платежу	Сума платежу	Призначення
Серпень 2024	4,2 млрд євро	Підтримка бюджету, стабільність, інвестиції
Грудень 2024	4,1 млрд євро	
Квітень 2025	3,5 млрд євро	

Важливим інструментом фінансової підтримки України є також програма Ukraine Facility, яка являє собою комплексну ініціативу Європейського Союзу, спрямовану на забезпечення макрофінансової стабільності, стимулювання інвестиційної активності та надання технічної допомоги у період 2024–2027 років. У межах цієї програми передбачається фінансування обсягом 50 млрд євро, що спрямовується на покриття потреб державного бюджету, підтримку інвестиційних проектів та реалізацію структурних реформ. Реалізація зазначених заходів сприяє формуванню стабільного інвестиційного середовища, необхідного для розвитку експортно орієнтованих галузей економіки та посилення експортної стратегії України в умовах сучасних геополітичних викликів.

Переходячи до конкретизації становища щодо реалізації експортної стратегії України, зауважимо, що динаміка зовнішньої торгівлі відображає поступову адаптацію національної економіки до умов геополітичної нестабільності та структурних трансформацій. За досліджуваний період обсяг експорту товарів у 2023 році скоротився на 3,9% порівняно з 2022 роком - з 1 320 300 млн грн до 1 268 461 млн грн, що було зумовлено наслідками воєнних дій, порушенням логістичних ланцюгів та обмеженням доступу до окремих зовнішніх ринків. Водночас у 2024 році спостерігалось відновлення експортної активності: обсяг експорту товарів зріс на 23% і досяг 1 560 426 млн грн, що свідчить про поступове відновлення виробничих можливостей та розширення каналів зовнішньої торгівлі.

У структурі українського експорту домінуючу частку традиційно займають продовольчі товари та сировина, питома вага яких зросла з 58,2% у 2022 році до 63,4% у 2024 році. У вартісному вимірі обсяг експорту цієї групи товарів зріс з 768,722 млрд грн у 2022 році до 989,470 млрд грн у 2024 році. Така тенденція свідчить про збереження аграрного сектору як ключової основи експортної спеціалізації України, що відіграє важливу роль у підтриманні валютних надходжень та стабілізації економіки в умовах геополітичних ризиків.

Водночас подальша реалізація експортної стратегії України безпосередньо пов'язана з масштабами фінансування процесів відновлення економіки. Так, 25 лютого Уряд України спільно з Групою Світового банку, Європейською Комісією та Організацією Об'єднаних Націй представили результати оновленої «Швидкої оцінки завданої шкоди та потреб на відновлення (RDNA4)». Згідно з проведеною оцінкою, станом на 31 грудня 2024 року загальна потреба у фінансуванні відновлення та реконструкції України протягом наступного десятиліття оцінюється на рівні 524 млрд дол. США [1]. Динаміку обсягу експорту товарів з України наведемо у табл.5.

Такий обсяг фінансових потреб перевищує прогнозований номінальний валовий внутрішній продукт України на 2025 рік (табл. 5) приблизно у 2,2 раза, що свідчить про масштабність завдань, пов'язаних із відновленням національної економіки та модернізацією ключових секторів господарства.

Зростання обсягів необхідних інвестицій підкреслює важливість мобілізації міжнародного капіталу та реалізації масштабних інвестиційних програм, спрямованих на відбудову інфраструктури, модернізацію виробництва та розвиток галузей із високим експортним потенціалом. У цьому контексті активізація інвестиційної підтримки є ключовою передумовою зміцнення експортної стратегії України та підвищення здатності національної економіки адаптуватися до умов геополітичної нестабільності.

З огляду на необхідність формування ефективної моделі реалізації експортної стратегії України як інструменту адаптації національної економічної системи до умов геополітичної нестабільності, ключове значення набуває залучення інвестицій у галузі, здатні генерувати високу додану вартість та забезпечувати конкурентоспроможність української продукції на міжнародних ринках. У цьому контексті Україною визначено низку стратегічних секторів із значним інвестиційним потенціалом, розвиток яких формує основу для зміцнення експортних позицій держави [13].

Одним із таких секторів є оборонно-промисловий комплекс, інвестиційний потенціал якого оцінюється приблизно у 43 млрд дол. США. Розвиток цієї галузі не лише забезпечує зміцнення національної безпеки, але й створює передумови для формування нового сегмента високотехнологічного експорту. Водночас металургійна та металообробна галузі, потенціал яких становить близько 26 млрд дол. США, базуються на наявних виробничих і технологічних компетенціях України, зокрема у сфері виробництва титанової продукції повного циклу, що дозволяє зберігати конкурентні позиції на світових ринках металопродукції.

Таблиця 5. Динаміка обсягу експорту товарів з України в 2022-2024 рр., млн. грн., сформовано автором на основі [9]

Найменування груп товарів	2022	2023	2024
УСЬОГО, млн грн	1 320 300	1 268 461	1 560 426
Продовольчі товари та сировина для їх виробництва	768 722	804 792	989 470
Мінеральні продукти	128 453	82 734	125 644
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	53 495	48 485	60 780
Деревина та вироби з неї	67 882	62 938	66 731
Промислові вироби	18 130	20 395	23 191
Чорні й кольорові метали та вироби з них	182 280	142 241	177 631
Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади	73 159	78 654	81 845
Різне	28 179	28 222	35 134
<i>Структура, %</i>			
УСЬОГО	100,0	100,0	100,0
Продовольчі товари та сировина для їх виробництва	58,2	63,4	63,4
Мінеральні продукти	9,7	6,5	8,1
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	4,1	3,8	3,9
Деревина та вироби з неї	5,1	5,0	4,3
Промислові вироби	1,4	1,6	1,5
Чорні й кольорові метали та вироби з них	13,8	11,2	11,4
Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади	5,5	6,2	5,2
Різне	2,1	2,2	2,3
<i>Темпи зростання до відповідного періоду попереднього року, %</i>			
УСЬОГО		-3,9	23,0
Продовольчі товари та сировина для їх виробництва		4,7	22,9
Мінеральні продукти		-35,6	51,9
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості		-9,4	25,4
Деревина та вироби з неї		-7,3	6,0
Промислові вироби		12,5	13,7
Чорні й кольорові метали та вироби з них		-22,0	24,9
Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади		7,5	4,1
Різне		0,2	24,5

Значний потенціал для посилення експортної стратегії має енергетичний сектор, інвестиційні можливості якого оцінюються у 177 млрд дол. США. Розвиток відновлюваної енергетики, виробництва водню та модернізація енергетичної інфраструктури здатні не лише забезпечити енергетичну стійкість держави, але й сформувати нові напрями енергетичного експорту до країн Європейського Союзу. Важливу роль відіграє також сфера освоєння природних ресурсів, інвестиційний потенціал якої оцінюється у 5,6 млрд дол.

США, з огляду на значні запаси корисних копалин, зокрема залізної руди, природного газу, марганцю, нафти та вугілля [11].

Таблиця 6. Прогнозні значення макроекономічних показників України в 2025-2027 рр., сформовано автором на основі [3; 4]

Показники	Факт	Прогноз		
	2024	2025	2026	2027
РЕАЛЬНИЙ СЕКТОР, % р/р				
Номінальний ВВП, млрд грн.	7659	8915	9890	10860
Реальний ВВП	2,9	3,1	3,7	3,9
Дефлятор ВВП	12,6	12,9	7,0	5,7
ІСЦ (середнє за період)	6,5	12,7	6,0	5,1
ІСЦ (на кінець періоду)	12,0	8,7	5,0	5,0
Базова інфляція	10,7	8,9	3,0	3,1
Небазова інфляція	13,8	8,3	7,6	7,4
Сирі продтовари	13,2	5,6	2,9	3,0
Адміністративно регульовані ціни	16,3	11,6	12,0	11,1
Номінальна заробітна плата (у середньому за період)	23,2	17,0	9,4	8,8
Реальна заробітна плата (у середньому за період)	15,6	3,9	3,3	3,5
Рівень безробіття, % (МОП, у середньому за період)	13,1	10,9	10,5	10,0
ФІСКАЛЬНИЙ СЕКТОР				
Зведений бюджет, сальдо, млрд грн*	-1351	-1017	-1145	-642
% ВВП*	-17,6	-11,4	-11,6	-5,9
без урахування грантів у доходах, % ВВП	-23,8	-19,2	-11,8	-6,9
ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС (за аналітичною формою представлення)				
Поточний рахунок, млрд дол.	-13,7	-17,3	-31,3	-27,7
Експорт товарів та послуг, млрд дол.	56,1	57,3	63,1	67,2
Імпорт товарів та послуг, млрд дол.	92,0	97,8	99,9	101,4
Приватні грошові перекази в Україну, млрд дол.	9,5	9,6	10,9	12,0
Фінансовий рахунок, млрд дол.	-8,6	-29,5	-20,2	-29,7
Зведений баланс, млрд дол.	0,0	12,2	-11,1	1,9
Валові резерви, млрд дол.	43,8	57,6	46,8	48,6
Місяців імпорту майбутнього періоду	5,4	6,9	5,5	5,5
У % до композитного критерію МВФ	121,2	136,7	102,6	100,2
МОНЕТАРНІ РАХУНКИ (зміна з початку року, %)				
Грошова база, %	7,7	9,5	13,9	10,1
Грошова маса, %	13,4	10,1	10,4	8,7
Швидкість обертання (на кінець року, разів)	2,2	2,3	2,3	2,4

Важливим елементом формування експортного потенціалу України є агропромисловий комплекс, інвестиційні можливості якого оцінюються у 34 млрд дол. США. Подальший розвиток цього сектору пов'язаний із

розширенням переробних потужностей та переходом від експорту сировини до експорту продукції з високою доданою вартістю.

Не менш важливу роль у реалізації експортної стратегії відіграє сектор логістики та інфраструктури, інвестиційний потенціал якого становить 123 млрд дол. США. Географічне розташування України як транзитної держави між Європою та Азією, а також розгалужена мережа транспортних коридорів, морських портів, автомобільних і залізничних магістралей створюють сприятливі умови для розвитку міжнародної торгівлі та інтеграції до глобальних ланцюгів постачання.

Перспективним напрямом розвитку експорту також є галузь деревообробки та меблевого виробництва, інвестиційний потенціал якої оцінюється у 5 млрд дол. США. Її конкурентною перевагою виступає наявність значної ресурсної бази та географічна близькість до ринків Європейського Союзу.

Водночас фармацевтична промисловість, потенціал якої оцінюється приблизно у 19 млрд дол. США, уже значною мірою відповідає міжнародним стандартам виробництва, зокрема вимогам Good Manufacturing Practice (GMP), що підвищує її інвестиційну привабливість та сприяє розширенню експорту фармацевтичної продукції.

Особливе значення у структурі експортної трансформації економіки має сектор інформаційних технологій, інвестиційний потенціал якого оцінюється приблизно у 11 млрд дол. США. Україна посідає провідні позиції серед країн Центральної та Східної Європи за обсягами ІТ-аутсорсингу та наукових досліджень. Важливою характеристикою цієї галузі є її стійкість в умовах війни: ІТ-сектор зберіг до 90% контрактних обсягів, що стало можливим завдяки високій мобільності та адаптивності спеціалістів. Подальше залучення інвестицій у сферу цифрових технологій сприятиме переходу від моделі аутсорсингу до створення власних технологічних продуктів, що дозволить зміцнити позиції України на глобальному ринку інновацій [12; 14].

У 2025 році за підтримки міжнародних донорів Уряд України передбачив 7,37 млрд дол. США на реалізацію першочергових заходів відновлення у ключових секторах, зокрема у житловій сфері, енергетиці, транспортній інфраструктурі, охороні здоров'я, соціальному захисті та водопостачанні. Водночас обсяг незабезпечених фінансових потреб для реалізації програм відновлення у 2025 році становить близько 9,96 млрд дол. США, що підкреслює необхідність активнішого залучення приватного капіталу.

Згідно з результатами оновленої оцінки потреб післявоєнного відновлення, найбільші фінансові ресурси необхідні для відбудови таких секторів економіки України: житловий сектор (84 млрд дол. США), транспортна інфраструктура (78 млрд дол.), енергетика та видобувна промисловість (68 млрд дол.), торгівля і промисловість (понад 64 млрд дол.), сільське господарство (понад 55 млрд дол.), а також близько 13 млрд дол. США необхідно для ліквідації наслідків руйнувань і відновлення територій.

Починаючи з 2022 року, країни Європейського Союзу, Сполучені Штати Америки та міжнародні фінансові інституції мобілізували значні ресурси для підтримки економічного відновлення України. Зокрема, у межах програми

Ukraine Facility Європейський Союз передбачив фінансування обсягом понад 50 млрд євро на період 2024–2027 років, тоді як Сполучені Штати Америки надали понад 1,5 млрд дол. США у формі цільових програм підтримки розвитку [12;14].

Значна частина цих ресурсів спрямовується на відновлення критичної інфраструктури, модернізацію енергетичних систем, розвиток логістичних маршрутів, підтримку підприємництва та стимулювання діяльності мікро-, малих і середніх підприємств. Зокрема, Європейський банк реконструкції та розвитку планує інвестувати 1 млрд євро у реконструкцію енергетичної інфраструктури, тоді як Європейський інвестиційний банк передбачив гарантії на суму 2 млрд євро для модернізації енергетичних мереж та розвитку відновлюваних джерел енергії.

Висновки. Активізація міжнародної фінансової та інвестиційної підтримки України створює важливі передумови для модернізації економіки та реалізації експортної стратегії України, спрямованої на диверсифікацію структури експорту, розвиток високотехнологічних галузей та інтеграцію національної економіки до глобальних виробничих і торговельних ланцюгів. У свою чергу, це підвищує здатність економічної системи України адаптуватися до викликів геополітичної нестабільності та забезпечує довгострокову стійкість економічного розвитку.

1. 524 млрд доларів на відновлення та реконструкцію потребуватиме Україна у найближчі 10 років – оприлюднено нову оцінку RDNA4 | Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/984642e7-f971-4aa7-8cc0-03e8e4fcb10e?lang=uk-UA&title=524-MlrdDolarivNaVidnovlenniaTaRekonstruktsiiuPotrebuvatimeUkrainaUNaiblizhchi10-RokivOpriljudnenoNovuOtsinkuRdna4>

2. Економічна правда. Післявоєнна відбудова: чим може бути корисний Україні кейс Іраку. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/2/687733/>

3. Інвестиції під час війни: тенденції та перспективи. Будуй своє. URL: <https://buduysovoe.com/publications/investyciyi-pid-chas-viyny-tendenciyi-taperspektivy>

4. Інфляційний звіт, квітень 2025 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiyinyi-zvit-kviten-2025-roku>

5. Куцик В. І., Герасимова А. В. Моніторинг сучасного стану залучення іноземних інвестицій у економіку України. Вісник Львівського торговельно економічного університету. Економічні науки. 2023. № 69. С. 53–58. URL: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-69-07>

6. Новіков В. Яка модель для відновлення економіки після війни потрібна Україні. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2022/03/16/684116/>

7. Охріменко О., Попов Р. Повоєнна відбудова України: потенціал та стратегія перетворень. Економіка та суспільство. 2022. № 45. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-7>

8. ПІІ в Україну. Прямі іноземні інвестиції в Україну. 2025. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>

9. Статистика зовнішнього сектору. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external>

10. Томашевська А. Роль інвестиційних процесів та інвестиційного потенціалу у період війни та післявоєнній відбудові регіонів України. Наукові перспективи. 2023. № 9 (39). URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-9\(39\)-219-231](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-9(39)-219-231)

11. Commission steps up support for Ukraine's energy security and paves the way for full market integration - European Commission. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/news/commission-steps-support-ukraines-energy-security-and-paves-way-full-market-integration-2025-02-24_en

12. European Commission and EIB Group sign €2 billion guarantee under Ukraine Facility to support country's reconstruction and resilience. URL: <https://www.eib.org/en/press/all/2025-124-european-commission-and-eib-group-sign-eur2-billion-guarantee-under-ukraine-facility-to-support-country-s-reconstruction-and-resilience>

13. Riznyk D. Perspectives for post-war recovery in Ukraine in the sphere of attracting foreign direct investments. *Economics of System Development*. 2023. Vol. 5. No. 1. P. 31–34. URL: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2023-1-5>

14. The EU credit bank will allocate €100 million to Ukraine for the reconstruction of water pipes and sewage systems | УНН. URL: <https://unn.ua/en/news/the-eu-credit-bank-will-allocate-euro100-million-to-ukraine-for-the-reconstruction-of-water-pipes-and-sewage-systems>

15. Ukraine Facility - European Commission. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/funding-technical-assistance/ukraine-facility_en

16. Ukraine Investment Framework - European Commission. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/european-neighbourhood-policy/countries-region/ukraine/ukraine-investment-framework_en

1. \$524 Billion Will Be Needed for Ukraine's Recovery and Reconstruction Over the Next 10 Years – New RDNA4 Assessment Published | Ministry of Economy of Ukraine. Available at: <https://me.gov.ua/News/Detail/984642e7-f971-4aa7-8cc0-03e8e4fcb10e?lang=uk-UA&title=524-MlrdDolarivNaVidnovlenniaTaRekonstruktsiiuPotrebuvatimeUkrainaUNaiblizhchi10-RokivOpriljudnenoNovuOtsinkuRdna4>

2. Economic Pravda. Post-war reconstruction: how the Iraq case may be useful for Ukraine. Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/2/687733/>

3. Investments During the War: Trends and Prospects. *Buduy Svoe*. Available at: <https://buduysvoe.com/publications/investyciyi-pid-chas-viyny-tendyciyi-taperspektyvy>

4. Inflation Report, April 2025. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/inflyatsiyniy-zvit-kviten-2025-roku>

5. Kutsyk V. I., Herasymova A. V. Monitorynh suchasnoho stanu zaluchennia inozemnykh investyt-sii u ekonomiku Ukrainy. *Visnyk Lvivskoho torhovelno ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. 2023. № 69. S. 53–58. Available at: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-69-07>

6. Novikov V. Yaka model dlia vidnovlennia ekonomiky pislia viyny potribna Ukraini. 2022. Available at: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2022/03/16/684116/>

7. Okhrimenko O., Popov R. Povoienna vidbudova Ukrainy: potentsial ta stratehiia peretvoren. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2022. No. 45. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-7>

8. Foreign Direct Investment in Ukraine. 2025. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/>

9. External Sector Statistics. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external>

10. Tomashevska A. Rol investytsiinykh protsesiv ta investytsiinoho potentsialu u period viyny ta pis-liavoienii vidbudovi rehioniv Ukrainy. *Naukovi perspektyvy*. 2023. No. 9 (39). Available at: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-9\(39\)-219-231](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-9(39)-219-231)

11. European Commission. Commission steps up support for Ukraine's energy security and paves the way for full market integration. Available at: https://enlargement.ec.europa.eu/news/commission-steps-support-ukraines-energy-security-and-paves-way-full-market-integration-2025-02-24_en

12. European Commission and EIB Group. European Commission and EIB Group sign €2 billion guarantee under Ukraine Facility to support country's reconstruction and resilience. Available at: <https://www.eib.org/en/press/all/2025-124-european-commission-and-eib-group-sign-eur2-billion-guarantee-under-ukraine-facility-to-support-country-s-reconstruction-and-resilience>

13. Riznyk D. Perspectives for post-war recovery in Ukraine in the sphere of attracting foreign direct investments. *Economics of System Development*. 2023. Vol. 5. No. 1. P. 31–34. Available at: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2023-1-5>

14. The EU Credit Bank Will Allocate €100 Million to Ukraine for the Reconstruction of Water Pipes and Sewage Systems | UNN. Available at: <https://unn.ua/en/news/the-eu-credit-bank-will-allocate-euro100-million-to-ukraine-for-the-reconstruction-of-water-pipes-and-sewage-systems>

15. European Commission. Ukraine Facility. Available at: https://enlargement.ec.europa.eu/funding-technical-assistance/ukraine-facility_en

16. European Commission. Ukraine Investment Framework. Available at: https://enlargement.ec.europa.eu/european-neighbourhood-policy/countries-region/ukraine/ukraine-investment-framework_en